

กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริต
ให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น*

Strategies for Enhancing Buddhist Integration in Anti-Corruption
for Children and Youth in Khon Kaen Province

พระครูปลัดทวี อภโย (ทวี ข่ายมณี), พระครูวุฒิศรสมสาร (สุรวุฒิ แสงมะโน), แสงอาทิตย์ ไทยมิตร¹

และพระมหาขวินทร์ อาภาตมบตร²

Phrakhrupalad Thawee Abhayo (Thawee Khaimanee),
Prakhru Wutthidhammasarn (Surawut Sangmano), Saengatit Thaimit
and Phramaha Makawin Armartmonthree

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย²

Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Thailand

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: thawee.kha@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์การต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชน
ในจังหวัดขอนแก่น 2) สร้างกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชน
ในจังหวัดขอนแก่น และ 3) ถ่ายทอดกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับ
เด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และการทดลอง
ผู้ให้ข้อมูล คือ เด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และ
แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การ
ทดลอง One Group Pretest-Posttest Design โดยใช้สถิติ t-test (dependent Samples) และการ
วิเคราะห์เนื้อหา

*ได้รับบทความ: 18 กรกฎาคม 2567; แก้ไขบทความ: 29 พฤศจิกายน 2567; ตอรับตีพิมพ์: 11 ธันวาคม 2567

Received: July 18, 2024; Revised: November 29, 2024; Accepted: December 11, 2024



ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับพฤติกรรมการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับดี ได้แก่ การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตควรยึดหลักความละเอียดถี่ถ้วน การยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบ การสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบ การพัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุกควรยึดหลักความละเอียดถี่ถ้วน การปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบ
2. กลยุทธ์การต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวมทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านกลยุทธ์การปลูกฝังจิตสำนึกตามวิถีไทยในการต่อต้านการทุจริต และด้านกลยุทธ์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการศึกษาในการต่อต้านการทุจริต อยู่ในระดับมาก
3. การทดสอบภาพรวมของการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กลยุทธ์การเสริมสร้าง; พุทธบูรณาการ; ด้านการทุจริต; เด็กและเยาวชน

Abstract

The purposes of this research were 1) study and analyze anti-corruption efforts for children and youth in Khon Kaen Province; 2) develop strategies for enhancing Buddhist integration in anti-corruption for children and youth in Khon Kaen province; and 3) convey strategies for enhancing Buddhist integration in anti-corruption for children and youth in Khon Kaen province. This mixed-method research utilizes quantitative, qualitative, and experimental approaches. The participants are 231 children and youth from Khon Kaen province. The tools used include questionnaires and interviews. The data analysis employed frequency, percentage, mean, standard deviation, and a One Group Pretest-Posttest Design experiment using t-test (dependent samples) and content analysis.

The results revealed that:

1. The level of behavior in using Buddhist-integrated anti-corruption strategies among children and youth in Khon Kaen is at a good level. This includes creating a society intolerant of corruption based on a sense of shame, enhancing political will for



anti-corruption through correct practices without violating regulations, preventing policy-based corruption through proper conduct, proactively developing anti-corruption prevention systems grounded in a sense of shame, and reforming anti-corruption mechanisms and processes through correct practices without violating regulations.

2. The overall strategy for anti-corruption among children and youth in Khon Kaen, in both aspects, is at a high level. This includes the strategy of instilling a Thai-based anti-corruption consciousness and the strategy of enhancing anti-corruption knowledge and understanding through education.

3. The overall test of using integrated Buddhist anti-corruption strategies for children and youth in Khon Kaen Province before and after the experiment showed a statistically significant difference at the 0.05 level.

Keywords: Strategies for enhancing; Buddhist integration; Anti-corruption; Children and youth

1. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยเป็นต้นไป ให้สามารถแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีระบบและกระบวนการกล่อมเกลாதองสังคมเพื่อต้านทุจริต กลยุทธ์ที่ 3 ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต และกลยุทธ์ที่ 4 เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อการต่อต้านทุจริตซึ่งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ เผยคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ปี 2020 ไทยได้ 36 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 อยู่ที่ 104 ของโลก (คณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560) อย่างไรก็ตามปัญหาการทุจริตจะต้องได้รับการร่วมมือร่วมใจกันหลายฝ่ายในการที่จะแก้ไขปัญหาเชิงระบบของสังคมไทยให้หายไป โดยการเริ่มต้นจากการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ให้เข้าใจ โดยเฉพาะทาง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้จัดทำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา ที่จะได้เข้าถึงกลุ่มคนทุกระดับ จึงได้มีหลักสูตรเกิดขึ้น 5 หลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) 2) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส่ใจสะอาด “Youngster with Good Heart”) 3) หลักสูตรตามแนวทางรับราชการทางกลุ่มทหารและตำรวจ 4) หลักสูตรวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต



5) หลักสูตรโคชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต เพื่อการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 ที่ได้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ปวงชนชาวไทยจะต้องไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ และในมาตรา 63 บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดขึ้นจากการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ได้ดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต ในระยะที่ 3 โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการปราบปรามทุจริต ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (พ.ศ. 2564-2568) ในปี พ.ศ. 2563 มหาวิทยาลัยได้ประกาศนโยบายความโปร่งใสในการบริหารงาน เช่น นโยบายต่อต้านการทุจริตในองค์กร นโยบายการไม่รับของขวัญ นโยบายความโปร่งใสในการสรรหาบุคลากร เป็นต้น ทั้งนี้มหาวิทยาลัยได้ขอความเห็นชอบต่อสภามหาวิทยาลัยในการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการ บริหารความเสี่ยง และ คณะกรรมการธรรมาภิบาล และจะประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2564 ต่อไป (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2563) และยังสอดคล้องกับแผนป้องกัน

ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของจังหวัดขอนแก่น โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดขอนแก่นได้จัดทำแผนป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กรอบแผนป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงมหาดไทยเป็นแนวทางในการจัดทำแผนฯ ซึ่งได้มีการปรับให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อให้การขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่วมกับ ป.ป.ช. จัดโครงการบูรณาการแนวทางการร่วมมือทางศาสนาในการต่อต้านการทุจริต โดยการประยุกต์หลักธรรมคำสอนกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ครั้งที่ 1 ประจำปี 2564

จังหวัดขอนแก่น ได้แบ่งส่วนราชการตาม พ.ร.บ. ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ดังนี้ 1) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ หน่วยราชการส่วนภูมิภาค 33 แห่ง อำเภอ 26 อำเภอ ตำบล 202 ตำบล หมู่บ้าน 2,331 หมู่บ้าน และชุมชน 389 ชุมชน 2) การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 6 แห่ง เทศบาลตำบล 78 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 139 แห่ง 3) หน่วยราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 227 แห่ง ซึ่งจังหวัดขอนแก่น ในปี 2559 พบว่า มีบุคลากรผู้ถูกร้องเรียน 145 ราย



โดยแยกเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการบริการ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.52 การร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.03 ร้องเรียนเกี่ยวกับการพฤติกรรม จำนวน 55 ราย ร้อยละ 33.93 และร้องเรียนเกี่ยวกับการไม่เป็นธรรม จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.52 ซึ่งแสดงถึงปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบของข้าราชการในหน่วยงานต่างๆ ยังเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดขอนแก่น (ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัดขอนแก่น, 2560) จึงมีความจำเป็นในการที่จะศึกษาวิจัยโดยใช้หลักพุทธศาสนาเข้าไปบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยที่เน้น “พระพุทธศาสนาได้ยกระดับและเคียงคู่ไปกับสรรพวิทยาของมวลมนุษยชาติเพื่อให้องค์ภูมิแห่งพุทธปรัชญา ปรากฏอยู่ท่ามกลางความเป็นเลิศของสรรพวิชา” หลักธรรมที่บูรณาการในการต่อต้านการทุจริตหลักมรรค 8 ได้แก่ 1) เห็นชอบ (สัมมาทิฎฐิ) 2) ดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ) 3) เจรจาชอบ (สัมมาวาจา) 4) กระทำชอบ (สัมมากัมมันตะ) 5) เลี้ยงชีวิตชอบ (สัมมาอาชีวะ) 6) พยายามชอบ (สัมมาวายามะ) 7) ระลึกชอบ (สัมมาสติ) 8) ตั้งจิตมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากร และมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม จึงต้องมีการนำหลักพุทธบูรณาการเข้ามาในการ

เสริมสร้างกลยุทธ์ในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อถ่ายทอดกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการทดลอง ผู้ให้ข้อมูล คือ เด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงของเนื้อหาระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดลอง One Group Pretest-Posttest Design โดยใช้สถิติ t-test (dependent Samples) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 50 คน เป็นเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น อายุระหว่าง 13-18 ปี ส่วนกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนา ผู้แทนพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสภาเด็กและเยาวชน จำนวน 15 คน



โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้บรรยายเชิงพรรณนา

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่นพบว่า ด้านสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตตามหลักพุทธบูรณาการ ส่วนใหญ่จะเป็นการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตควรยึดหลักความละเอียดใจ (หิริ) รองลงมาจะเป็นการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตสังคมควรมีความคิดที่ถูกต้อง (สัมมาสังกัปปะ) ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตสังคมควรมีความเพียรที่ถูกต้อง (สัมมาวายามะ) เพื่อระงับมิให้บาปหรือความชั่วเกิดขึ้น ส่วนด้านยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตตามหลักพุทธบูรณาการ ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบ รองลงมาจะเป็นการยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบและการยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตควรมีความคิดที่ถูกต้อง

(สัมมาสังกัปปะ) ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ส่วนด้านสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายตามหลักพุทธบูรณาการ ส่วนมากจะเป็นการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบ รองลงมาเป็นการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายควรมีความเห็นที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) ตามครรลองคลองธรรม และการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายควรมีความละเอียดใจ (หิริ) รองลงมาจะเป็นการพัฒนากระบวนการป้องกันการพัฒนากระบวนการทุจริตควรยึดหลักความละเอียดใจ (หิริ) รองลงมาจะเป็นการพัฒนากระบวนการป้องกันการพัฒนากระบวนการทุจริตควรมีความคิดที่ถูกต้อง (สัมมาสังกัปปะ) ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และการพัฒนากระบวนการป้องกันการพัฒนากระบวนการทุจริตควรมีความเห็นที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) ตามครรลองคลองธรรม และด้านการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตตามหลักพุทธบูรณาการ ส่วนใหญ่จะเป็นการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบ รองลงมาจะเป็นการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมาวาจา) เช่น ไม่โกหก ไม่พูดเท็จ ฯลฯ และการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตควรมีความคิดที่ถูกต้อง (สัมมาสังกัปปะ) ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นกลยุทธ์การต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนใน



จังหวัดขอนแก่นในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกลยุทธ์การปลูกฝังจิตสำนึกตามวิถีไทยในการต่อต้านการทุจริต อยู่ในระดับมาก และด้านกลยุทธ์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการศึกษาในการต่อต้าน

ด้านการทุจริต อยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการทดลองดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมของการถ่ายทอดกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Pair t-test

ข้อความ	P	แปลผล
1. ภาพรวมของทุกด้าน	.000*	แตกต่างกัน
2. ด้านสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตตามหลักพุทธบูรณาการ	.000*	แตกต่างกัน
3. ด้านยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตตามหลักพุทธบูรณาการ	.000*	แตกต่างกัน
4. ด้านสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายตามหลักพุทธบูรณาการ	.000*	แตกต่างกัน
5. ด้านพัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุกตามหลักพุทธบูรณาการ	.000*	แตกต่างกัน
6. ด้านการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตตามหลักพุทธบูรณาการ	.029	ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบภาพรวมของการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพ

รวมพบว่า ข้อเท็จจริงในสังคมไทยยังคงมีการทุจริตอยู่มาก ซึ่งแสดงถึงปัญหาเชิงระบบที่ลึกซึ้งภายในหน่วยงานและองค์กรต่างๆ และผลกระทบการทุจริตนี้ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานที่ทำงานโดยสุจริต ซึ่งต้องพลอยเสียชื่อเสียงไปด้วย แม้ว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทุจริตก็ตาม ซึ่งวิธีที่จะแก้ปัญหานี้ข้างต้น คือการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมเป้าหมายควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้ใหญ่ มากกว่าเด็กและเยาวชน เหตุผลผู้ใหญ่และผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่สำคัญ



ที่สุดสำหรับเด็ก ดังนั้นหากผู้ใหญ่มีความสุจริตและทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตาม

5. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพในการสนทนากลุ่มความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเด็กและเยาวชน และผู้ทรงคุณด้านพุทธศาสนา เกี่ยวกับการกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การที่การปลูกฝังเรื่องค่านิยมในทางที่สุจริตในการประพฤติตนให้มีความพอดีพองามโดยยึดหลัก หิริ และโอตตัปปะ เป็นเครื่องดำเนินชีวิตในการทำงานและการประพฤติตนในทางที่สุจริตธรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ได้พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็นจึงนำประเด็นเหล่านั้นมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตควรยึดหลักความละเอียดรอบคอบ (หิริ) มีการยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการ

ทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำผิดกฎระเบียบ มีการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำผิดกฎระเบียบ มีการพัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุกควรยึดหลักความละเอียดรอบคอบ (หิริ) มีการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำผิดกฎระเบียบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของธัชรัฐชาพัฒน์ ยุกตานนท์ (2562, หน้า 630-631) ได้อธิบายว่า การแก้ปัญหการทุจริตคอร์รัปชันโดยอาศัยหลักธรรมนั้น ซึ่งได้แก่ มรรคมีองค์ 8 โดยการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันสำหรับข้าราชการ ผู้เขียนมองว่าข้าราชการจะต้องมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาปรับใช้ในการทำงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

2. ความคิดเห็นกลยุทธ์การต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านกลยุทธ์การปลูกฝังจิตสำนึกตามวิถีไทยในการต่อต้านการทุจริต และด้านกลยุทธ์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการศึกษาในการต่อต้านการทุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียานุช วัฒนกุล และธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์ (2563) ยังสะท้อนถึงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมค่านิยมสุจริตและการต่อต้านการคอร์รัปชัน จังหวัดมหาสารคาม พบว่ารูปแบบของกระบวนการสร้างค่านิยมสุจริตและการต่อต้านการคอร์รัปชัน ได้แก่ รูปแบบของการกระตุ้นความสนใจในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต



โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการให้การศึกษา อบรมบ่มสร้างนิสัยให้ความรู้ควบคู่กับการพัฒนาทักษะด้านปัญญา ประกอบกับมีองค์กรทางสังคมอื่นๆ ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างนิสัยความซื่อสัตย์สุจริตโดยมีต้นแบบกิจกรรมการส่งเสริมค่านิยมสุจริตและการต่อต้านคอร์รัปชันนี้เป็นเป็นรูปแบบของกิจกรรมเชิงวิชาการพร้อมทั้งกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของบวร ชมชุมศรี และยุทธนา ประณีต (2564, หน้า 132-142) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมืองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดให้รัฐพึงปฏิบัติตามและให้มีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เน้นการปรับพฤติกรรม “คน” ปลูกฝังให้มีจิตสำนึก ยึดมั่นและสร้างวัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริต โดยในภาพรวมประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความรู้ความเข้าใจการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐอยู่ในระดับมาก ผ่านแนวทางการส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ออกมาทั้ง 2 ด้าน ซึ่งอยู่ในระดับดี

3. เปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับ

เด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ในภาพรวมของการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสอดคล้องและย้อนแย้งกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ โชควรรกุล (2561, หน้า 237-251) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันด้วยการสร้างค่านิยมของกลุ่มนักศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับความรู้จากผลการวิจัยถ่ายทอดให้กับนักศึกษาเพื่อสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอยู่ในเกณฑ์ที่น้อย โดยคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว เมื่อจบโครงการ พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้นทราบถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเกิดความคิดที่จะร่วมต่อต้านการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสังคมไทย มีความมุ่งมั่นที่จะเข้าร่วมขบวนการเป็นกระบอกเสียงในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

4. ปัญหา อุปสรรคต่อการทำความเข้าใจถึงกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่นปัญหาที่ทำให้เห็นชัดเจนจากการลงพื้นที่วิจัย จะพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนมากจะให้ความคิดเห็นที่เป็นคำถามปลายเปิดและจากการสัมภาษณ์ที่ตรงกันคือ การที่ต้องให้ผู้ใหญ่ทำตัวเป็นตัวอย่างในการสร้างความสุจริตโดยการไม่โกง



ไม่ทุจริต และเป็นตัวอย่างในการมีความซื่อสัตย์ จากข้อความที่เด็กและเยาวชนได้ให้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การต่อต้านการทุจริตอย่างแรกที่เราควร มี คือการที่เรามีความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อสัตย์ ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเราจะต้องเริ่มปลูกฝังการต่อต้านการทุจริตให้ เด็กและเยาวชนตั้งแต่เด็ก อาจจะเริ่มจากการสอน น้อง สอนเด็กนักเรียนก่อน โดยเฉพาะผู้ใหญ่ ต้องทำเป็นตัวอย่างก่อนที่จะสอนเด็ก...” (การ สัมภาษณ์ 18 พฤษภาคม 2567) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของบวร ขมุขุนศรี และยุทธนา ประณีต (2564, หน้า 132-142) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบ และการตัดสินใจทางการเมืองตามแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐของประชาชนในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดให้รัฐ พึงปฏิบัติตามและให้มีส่วนร่วมในการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤตินิชอบเน้นการปรับพฤติกรรม “คน” ปลูกฝังให้มีจิตสำนึก ยึดมั่นและสร้าง วัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริต โดยในภาพรวมประชาชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความรู้ความเข้าใจ การต่อต้านการทุจริต และประพฤตินิชอบ ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐอยู่ในระดับมาก ผ่านแนวทางการส่งเสริมการต่อต้านการทุจริต และประพฤตินิชอบตามแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐด้านการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต มากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการ ทุจริตการสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตควรยึด หลักความละเอียดใส่ใจ (หิริ) โดยการปลูกฝัง จิตสำนึกในเรื่องความละเอียดใส่ใจให้กับประชาชน ทุกคนในสังคม การส่งเสริมการศึกษาและอบรม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและความเสี่ยงที่ เกิดจากการทุจริต รวมถึงการสร้างวัฒนธรรม องค์กรที่มีความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูล การมี มาตรการลงโทษที่ชัดเจนและจริงจังสำหรับผู้ ที่ กระทำการทุจริต คิดเป็นร้อยละ 90.0

1.2 ด้านยกระดับเจตจำนงทางการเมือง ในการต่อต้านการทุจริตการยกระดับเจตจำนง ทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตควรมีการ ปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากรรมันตะ) ไม่กระทำผิดกฎ ระเบียบ โดยการส่งเสริมให้ผู้นำทางการเมืองแสดง ให้เห็นถึงความตั้งใจและความจริงจังในการต่อต้าน การทุจริต ผ่านการออกกฎหมายและนโยบายที่ ชัดเจน การมีระบบการตรวจสอบที่เข้มงวดและเป็น อิสระ การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสให้กับ ประชาชน และการมีบทลงโทษที่เหมาะสมสำหรับ ผู้กระทำผิด คิดเป็นร้อยละ 88.7

1.3 ด้านสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย การสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายควรมีการปฏิบัติ ที่ถูกต้อง (สัมมากรรมันตะ) ไม่กระทำผิดกฎระเบียบ โดยการสร้างระบบการตรวจสอบและควบคุมที่มี ประสิทธิภาพ การมีการติดตามและประเมินผล นโยบายอย่างต่อเนื่อง การมีระบบการแจ้งเตือน



และรายงานการทุจริตที่เปิดเผยให้กับประชาชน การมีมาตรการคุ้มครองผู้ที่แจ้งเบาะแสการทุจริต และการมีการลงโทษที่เข้มงวดสำหรับผู้ที่ทำให้กระทำการทุจริต คิดเป็นร้อยละ 88.7

1.4 ด้านพัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุกการพัฒนากระบวนการป้องกันการทุจริตเชิงรุกควรยึดหลักความละเอียดถี่ถ้วน (ทริ) โดยการสร้างระบบการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ เช่น การมีระบบการตรวจสอบภายในที่เข้มงวด การมีระบบการรายงานและติดตามการกระทำที่ไม่โปร่งใส การมีการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตอย่างต่อเนื่อง การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส และการมีมาตรการคุ้มครองผู้ที่แจ้งเบาะแสการทุจริต คิดเป็นร้อยละ 89.2

1.5 ด้านการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตการปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตควรมีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (สัมมากัมมันตะ) ไม่กระทำผิดกฎระเบียบ โดยการปฏิรูปหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตให้มีความเป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ การมีระบบการตรวจสอบและควบคุมที่เข้มงวด การมีการลงโทษที่เข้มงวดและเป็นธรรมสำหรับผู้กระทำการทุจริต

การมีการเปิดเผยข้อมูลและรายงานการทุจริตให้กับประชาชน และการมีการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ข้อค้นพบใหม่จากการวิจัยการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล สัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อนำองค์ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การเสริมสร้างพุทธบูรณาการในการต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น การบูรณาการหลักพุทธศาสนาในการต่อต้านการทุจริตการนำหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการปลูกฝังจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตให้กับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะหลักทริ (ความละเอียดถี่ถ้วน) และสัมมากัมมันตะ (การกระทำที่ถูกต้อง) ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติที่มีจริยธรรมในสังคม และกลยุทธ์การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตการสร้างสังคมที่มีความทนทานต่อการทุจริตโดยเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมผ่านหลักพุทธศาสนา ทำให้การปฏิบัติที่ถูกต้องกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชน คณะผู้วิจัยนำเสนอกระบวนการและขั้นตอนของการพัฒนาก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการ ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล. (2561). กลยุทธ์การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันด้วยการสร้างค่านิยมของกลุ่มนักศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 20(2), 237-251.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)*. เข้าถึงได้จาก https://www.nacc.go.th/article_attach/corruption.pdf
- ธัญญาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2562). พุทธจริยศาสตร์: ทางเลือกของการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(ฉบับพิเศษ), 630-631.
- บวร ขมขุณศรี และยุทนา ประณีต. (2564). การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมและการตัดสินใจทางการเมืองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 8(7), 132-142.



- ปริญญช วัฒนกุล และธีรภัทร์ ลอยวิรัตน์. (2563). การศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริม
ค่านิยมสุจริตและการต่อต้านการคอร์รัปชัน จังหวัดมหาสารคาม. (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย. (2563). แผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
(พ.ศ.2564-2568). เข้าถึงได้จาก <https://www.mbu.ac.th/wp-content/uploads/2021/11/mbuplan64-68.pdf>
- ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัดขอนแก่น. (2560). แผนป้องกันปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: ศูนย์ป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตจังหวัดขอนแก่น สำนักงานจังหวัดขอนแก่น (กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล).

